

Trondheim, 24/5-2019.

NVE,

Oslo.

Kjelstadfossen kraftverk i Selbu – søknad om konsesjon.

Vi viser til Selbu energiverks søknad om konsesjon for ovennevnte utbygging.

Garbergelva i Selbu er gjennom en periode på 40 – 50 år på ulike måter søkt utbygd for kraftproduksjon. Det startet med Kvern fjellvatna med den vernede kvern fjellproduksjon, fortsatte med det som i dag er Stråsjøen-Prestøyan naturreservat og Prestfossan. Elva utgjør i sitt løp kontinuiteten og helheten for et mangeartet og spesielt naturområde. Og den er i dag i en spesiell posisjon i Neadalen – dalføret som er et av de aller mest utbygde områder i landet. I denne forbindelse siteres fra konsesjonssøknaden:

«Nidelvvasdraget er sterkt preget av utbygging. På en strekning på ca. 100 km mellom Nesjøen ved Sylene og utløpet av Nidelva i Trondheim er det bare ca. 15 høydemeter som ikke er utnyttet til kraftproduksjon. Garbergelva er den største av elvene i Nidelvvasdraget som ikke er utnyttet til kraftproduksjon. Totalt er det ca. 25 kraftverk i Nidelvvasdraget.»

En slik beskrivelse av situasjonen burde være nok til at det i det hele tatt ikke ble fremmet søknad om konsesjon for utbygging. Det må også tilføyes at elva ikke bare er den største. Den er den eneste større elv i dalføret som i dag ikke er utbygd. Lignende beskrivelser ble gitt allerede i 1983 – i NOU 41 Verneplan for vassdrag: »Det må understrekes at vassdraget er det eneste betydelige restfelt av det gjennomregulerte Nidelv/Nea-vassdraget. Og videre anføres: «At Neavassdraget er sterkt regulert øker Garbergelvas verneverdi.»

Naturmangfoldlovens § 10 setter krav om vurdering av den samlede belastning. I den forbindelse vises til departementets veileder som understreker at en konkret skal vurdere hva som har berørt landskapet, økosystemene, naturtypene og artene i det aktuelle tiltaksområdet. Det må være et rimelig krav, i hht. lovverket og den omfattende utbygging som har skjedd gjennom flere tiår, at den eneste større utbygde elv i dalføret forblir slik den er fra naturens side.

I kommuneplanen hvor området er LNF-sone 1 anføres: Det knytter seg vesentlige sektorinteresser til disse områder som gjør at det ikke ønskes utbygging her.»

Som nevnt utgjør Garbergelva i sitt løp en helhet – Den går gjennom Roltdalen- og Skarvan nasjonalpark - fortsetter i sitt meanderløp gjennom Stråsjøen- og Prestøyen naturreservat og danner videre Prestfossan og Kjelstadfossen før den løper ut i Selbusjøen. Dette kan vel ikke uttrykkes bedre enn det Styringsgruppa for utarbeidelse av verneplan for vassdrag uttrykker – ref. St.prp.75. 2003 – 2004:

«Vassdraget tas inn i verneplanen slik at dette sammen med en eventuell opprettelse av nasjonalpark vil sikre vassdragets helhet.» Nasjonalparken ble opprettet året etter at dette ble skrevet og legger derved grunnlaget for det som fremheves å være viktig for vassdraget. Denne helheten, med de nevnte naturelementer og kvaliteter, er det vel grunnlag for å si neppe har andre sammenlignbare områder.

Konsesjonssøknaden nevner bare kort at Garbergelva ikke inngår i verneplan for vassdrag. Det er korrekt, men det ville også vært riktig i den sammenheng å gi en fremstilling av den totale behandling av elva i vernemessig sammenheng. Det er ovenfor trukket frem to offentlige uttalelser om Garbergelva. Den nevnte NOU 83/41 tilrår at den gis varig vern og Hovedstyret for Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen foreslår i 1984 varig vern.

På grunnlag av alle disse uttalelser er det ikke så merkelig at det i Trøndelag stilles spørsmålet: «Garbergelva – er ikke den fredet?»

I søknaden anføres at «Tiltaket forventes å gi liten positiv konsekvens for samfunnet». Det virker derfor noe merkelig at det vises til at utbygging av Kjelstadfossen vil være medvirkende til å opprettholde bosettinga i kommunen. Noe som er et lite holdbart argument i en kommune hvor det er økende boligbygging og som har kort vei til et stadig større og voksende arbeidsmarked i Stjørdal.

Det totale området rundt Garbergelva er et populært friområde. Ikke bare for bygdafolket, som i en spørreundersøkelse hvor 700 av kommunens samlede innbyggere på 4000 ga Området Nasjonalparken – Naturreservatet – Garbergelva førsteprioritet, men også som friområde for den stadig økende befolkning i Stjørdal og også i Trondheim.

Flere undersøkelser og kartlegginger har vist betydelige naturverdier i Garbergelva. I NOU 1991:12 B gis vassdraget følgende vurderinger:

Botanikk – Stor verneverdi ***

Landfauna – Meget stor verneverdi ****

Vannfauna – Stor/meget stor verneverdi ***(*)

De undersøkelser som nå har vært foretatt, går bl.a. for rødlistearter, opp til middels verdi. Vi registrerer at den sydlige side av elva ikke er undersøkt på grunn av tilgjengelighet. Det er samme situasjon for de første undersøkelser lengre oppe. Det viste seg ved senere undersøkelser på denne side av elva at det forelå betydelige naturverdier som tidligere ikke var registrert.

Det er nok et faktum at naturverdiene oppstrøms Kjelstadfossen er mindre enn de lengre oppe i vassdraget, men vi viser igjen til den samlede vurdering for vassdraget for disse verdier. Det viser også at det er Garbergelva som et helhetlig vassdrag som fremstår som et særdeles viktig naturelement.

Tidligere Direktoratet for naturforvaltning og Fylkesmannen har avgitt sterke uttalelser for at konsesjon for utbygging av Garbergelva ikke blir gitt.

Naturvernforbundet Trøndelag ber om at de naturverdier dette området i sin helhet utgjør forblir urørt. Et område som Kjelstadfossen er en viktig del av.

Med hilsen
Naturvernforbundet i Trøndelag

Magne Vågsland

Steinar Nygaard